

Számítógépes Hálózatok

6. Előadás: Adatkapcsolati réteg Hálózati réteg

Adatkapcsolati réteg

2

- Szolgáltatás
 - ▣ Adatok keretekre tördelése: határok a csomagok között
 - ▣ Közeghozzáférés vezérlés (MAC)
 - ▣ Per-hop megbízhatóság és folyamvezérlés
- Interfész
 - ▣ Keret küldése két közös médiumra kötött eszköz között
- Protokoll
 - ▣ Fizikai címezés (pl. MAC address, IB address)
- Példák: Ethernet, Wifi, InfiniBand

Adatkapcsolati réteg

3

□ Funkciók:

- ▣ Adat blokkok (**keretek/frames**) küldése eszközök között
- ▣ A fizikai közeghez való hozzáférés szabályozása

□ Legfőbb kihívások:

- ▣ Hogyan **keretezzük** az adatokat?
- ▣ Hogyan ismerjük fel a **hibát**?
- ▣ Hogyan vezéreljük a **közeghozzáférést (MAC)?**
- ▣ Hogyan oldjuk fel vagy előzzük meg az **ütközési** helyzeteket?

Közeg hozzáférés vezérlése

Media Access Control (MAC)

Mi az a közeg hozzáférés ?

5

- ❑ Ethernet és a Wifi is többszörös hozzáférést biztosító technológiák
 - ▣ Az átviteli közegen több résztvevő osztozik
 - Adatszórás (broadcasting)
 - ▣ Az egyidejű átvitel **ütközést** okoz
 - Lényegében megghiúsítja az átvitelt
- ❑ Követelmények a Media Access Control (MAC) protokolljaival szemben
 - ▣ Szabályok a közeg megosztására
 - ▣ Stratégiák az ütközések detektálásához, elkerüléséhez és feloldásához

MAC alréteg

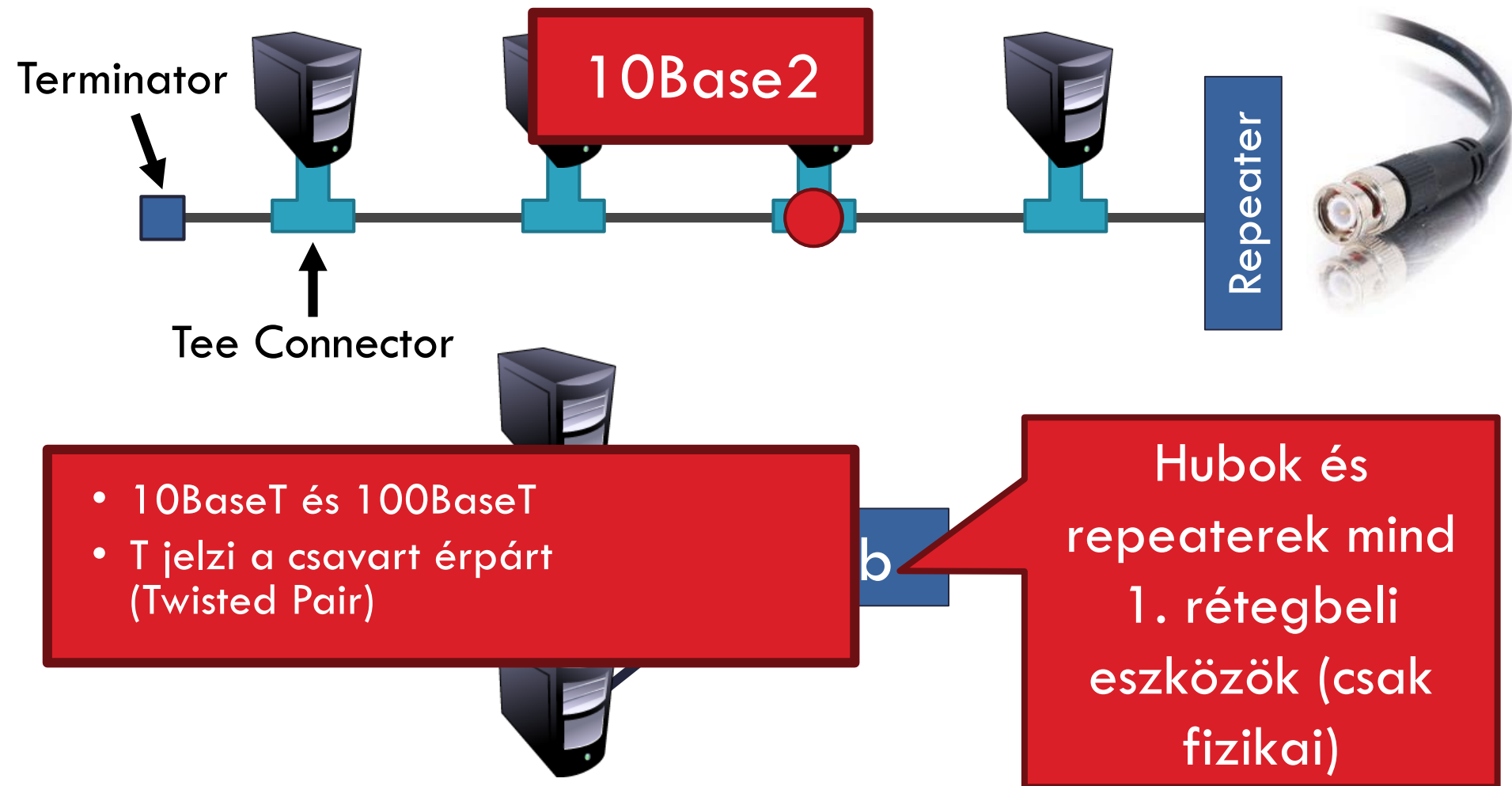
6

- Eddigi tárgyalásaink során pont-pont összeköttetést feltételeztünk.
- Most az adatszóró csatornát (angolul *broadcast channel*) használó hálózatok tárgykörével foglalkozunk majd.
 - ▣ **Kulcskérdés:** *Melyik állomás kapja a csatornahasználat jogát?*
- A csatorna kiosztás történhet:
 1. statikus módon (FDM, TDM)
 2. dinamikus módon
 - a) verseny vagy ütközés alapú protokollok (ALOHA, CSMA, CSMA/CD)
 - b) verseny-mentes protokollok (bittérkép-alapú protokollok, bináris visszaszámlálás)
 - c) korlátozott verseny protokollok (adaptív fa protokollok)

Adatszóró (Broadcast) Ethernet

7

- Eredetileg az Ethernet egy adatszóró technológia volt

Vivőjel érzékelés

Carrier Sense Multiple Access (CSMA)

- További feltételezés

- ▣ Minden állomás képes beleszállni a csatornába és így el tudja dönteni, hogy azt más állomás használja-e átvitelre

1-perzisztens CSMA protokoll

9

- Vivőjel érzékelés van, azaz minden állomás belehallgathat a csatornába.
- Folytonos időmodellt használ a protokoll

Algoritmus

- Keret leadása előtt belehallgat a csatornába:
 - a) Ha foglalt, akkor addig vár, amíg fel nem szabadul. Szabad csatorna esetén azonnal küld. (*perzisztens*)
 - b) Ha szabad, akkor küld.
- Ha ütközés történik, akkor az állomás véletlen hosszú ideig vár, majd újratekzi a keret leadását.

Tulajdonságok

- A terjedési késleltetés nagymértékben befolyásolhatja a teljesítményét.
- Jobb teljesítményt mutat, mint az ALOHA protokollok.

Nem-perzisztens CSMA protokoll

10

- Vivőjel érzékelés van, azaz minden állomás belehallgathat a csatornába.
- Folytonos időmodellt használ a protokoll
- Mohóság kerülése

Algoritmus

- Keret leadása előtt belehallgat a csatornába:
 - a) Ha foglalt, akkor véletlen ideig vár (nem figyeli a forgalmat), majd kezdi előről a küldési algoritmust. (*nem-perzisztens*)
 - b) Ha szabad, akkor küld.
- Ha ütközés történik, akkor az állomás véletlen hosszú ideig vár, majd újakezdi a keret leadását.

Tulajdonságok

- Jobb teljesítményt mutat, mint az 1-perzisztens CSMA protokoll. (*intuitív*)

p-perzisztens CSMA protokoll

11

- Vivőjel érzékelés van, azaz minden állomás belehallgathat a csatornába.
- Diszkrét időmodellt használ a protokoll

Algoritmus

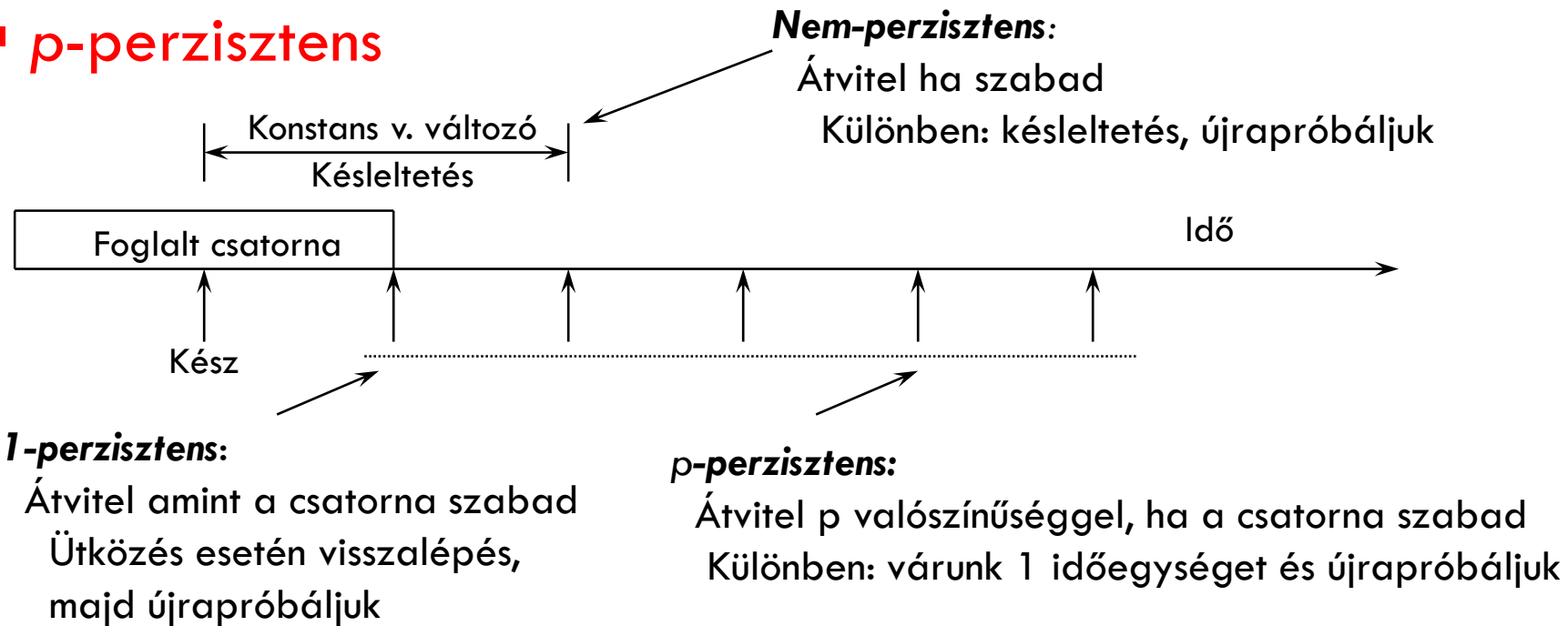
- Adás kész állapotban az állomás belehallgat a csatornába:
 - a) Ha foglalt, akkor vár a következő időrésig, majd megismétli az algoritmust.
 - b) Ha szabad, akkor p valószínűséggel küld, illetve $1-p$ valószínűséggel visszalép a szándékától a következő időrésig. Várakozás esetén a következő időrásben megismétli az algoritmust. Ez addig folytatódik, amíg el nem küldi a keretet, vagy amíg egy másik állomás el nem kezd küldeni, mert ilyenkor úgy viselkedik, mintha ütközés történt volna.
- Ha ütközés történik, akkor az állomás véletlen hosszú ideig vár, majd újakezdi a keret leadását.

CSMA áttekintés

12

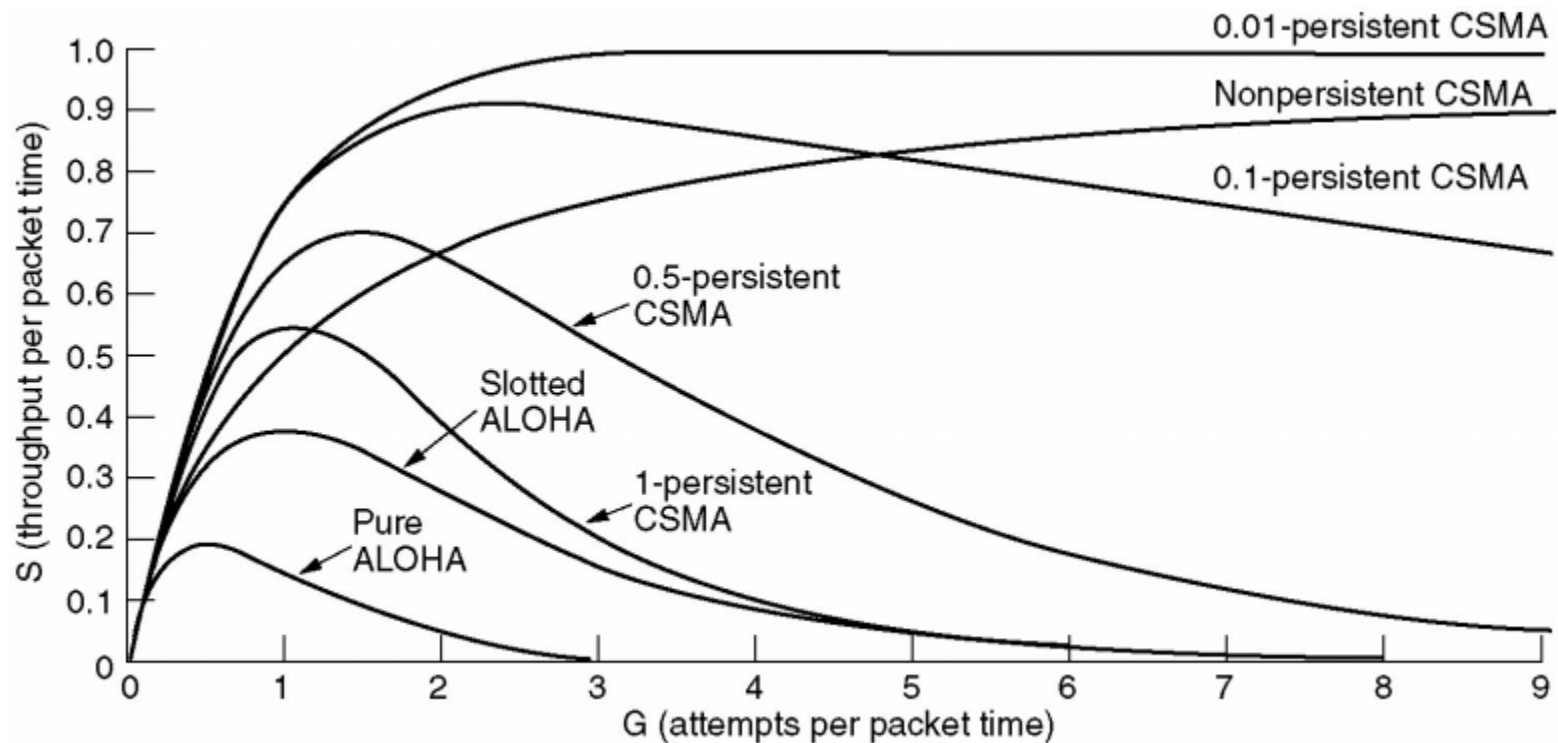
- Nem-perzisztens
- 1-perzisztens
- p -perzisztens

CSMA perzisztencia

CSMA és ALOHA protokollok összehasonlítása

13

CSMA/CD - CSMA ütközés detektálással (CD = Collision Detection)

- Ütközés érzékelés esetén meg lehessen szakítani az adást. („Collision Detection”)
 - ▣ Minden állomás küldés közben megfigyeli a csatornát,
 - ▣ ha ütközést tapasztal, akkor megszakítja az adást, és véletlen ideig várakozik, majd újra elkezdi leadni a keretét.

- Mikor lehet egy állomás biztos abban, hogy megszerezte magának a csatornát?
 - ▣ Az ütközés detektálás minimális ideje az az idő, ami egy jelnek a két legtávolabbi állomás közötti átviteléhez szükséges.

CSMA/CD

- Egy állomás megszerezte a csatornát, ha minden más állomás érzékeli az átvitelét.
- Az **ütközés detektálás működéséhez** szükséges a keretek hosszára egy alsó korlátot adnunk
- Ethernet a CSMA/CD-t használja

CSMA/CD

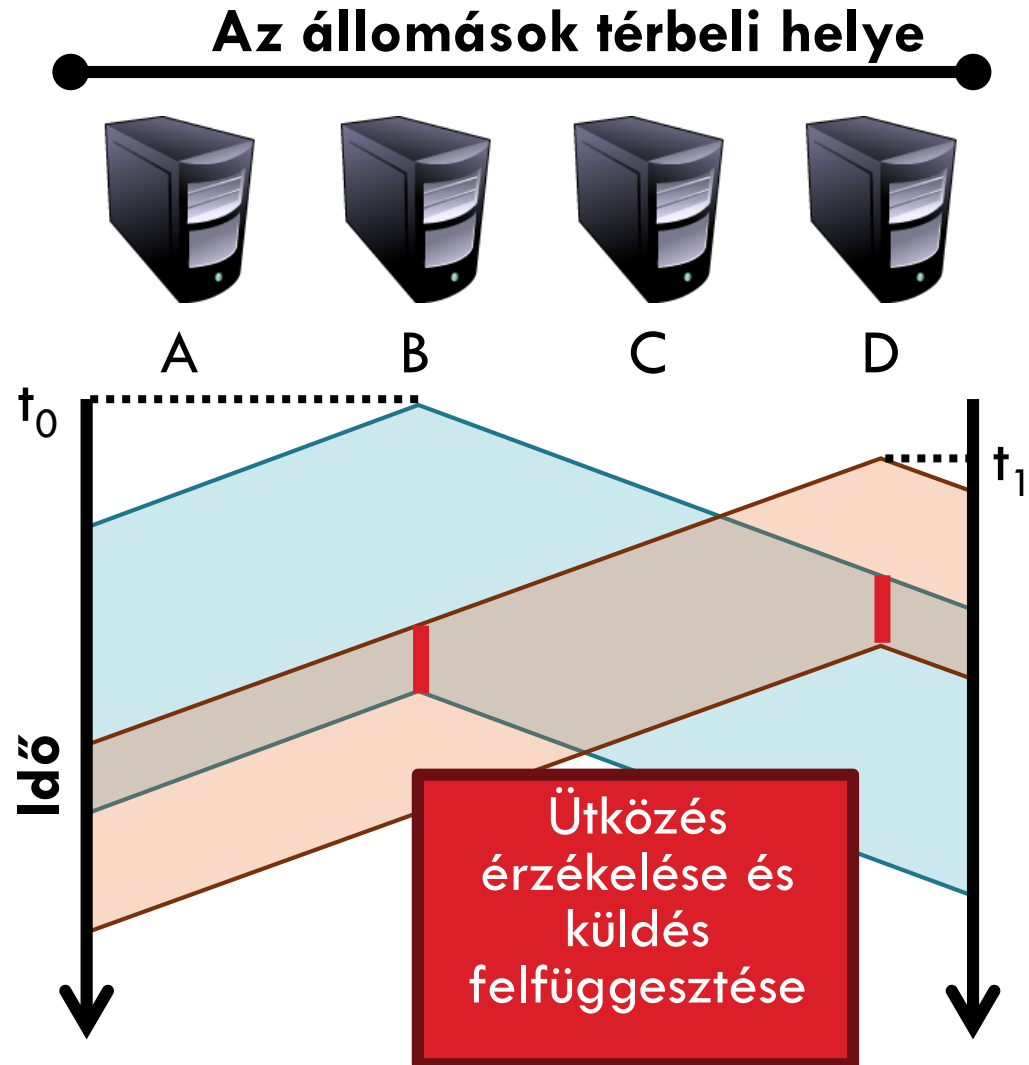
16

- ❑ Carrier sense multiple access with collision detection
- ❑ Alapvetés: a közeg lehetőséget ad a csatornába hallgatásra
- ❑ Algoritmus
 1. Használjuk valamely CSMA variánst
 2. A keret kiküldése után, figyeljük a közeget, hogy történik-e ütközés
 3. Ha nem volt ütközés, akkor a keretet leszállítottuk
 4. Ha ütközés történt, akkor azonnal megszakítjuk a küldést
 - Miért is folytatnánk hisz a keret már sérült...
 5. Alkalmazzuk az bináris exponenciális hátralék módszert az újraküldés során (binary exponential backoff)

CSMA/CD Ütközések

17

- Ütközések történhetnek
- Az ütközéseket gyorsan észleljük és felfüggesztjük az átvitelt
- Mi a szerepe a távolságnak, propagációs időnek és a keret méretének?

Binary Exponential Backoff –

Bináris exponenciális hátralék

18

- Ütközés érzékelésekor a küldő egy ún. „jam” jelet küld
 - ▣ Minden állomás tudomást szerezzen az ütközésről

- Binary exponential backoff működése:
 - ▣ Válasszunk egy $k \in [0, 2^n - 1]$ egyenletes eloszlás szerint, ahol $n =$ az ütközések száma
 - ▣ Várjunk k időegységet (keretidőt) az újraküldésig
 - ▣ n felső határa 10, 16 sikertelen próbálkozás után pedig eldobjuk a keretet

- A hátralék idő versengési résekre van osztva

Binary Exponential Backoff

19

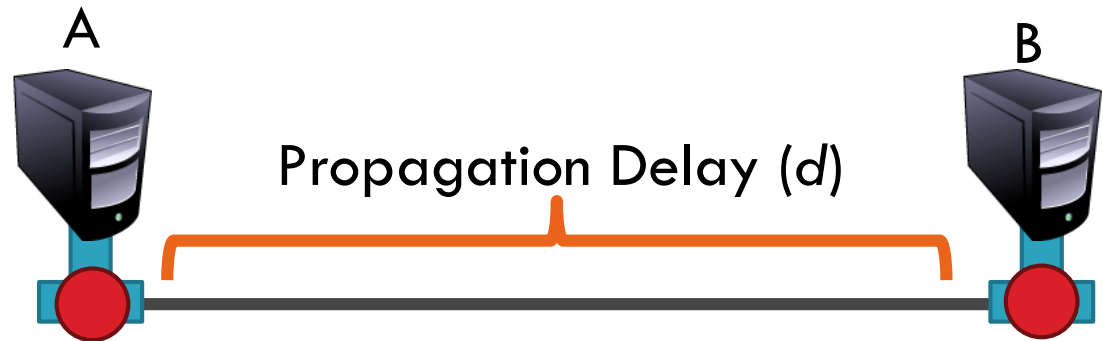
Tekintsünk két állomást, melyek üzenetei ütköztek

- Első ütközés után: válasszunk egyet a két időrés közül
 - ▣ A siker esélye az első ütközés után: 50%
 - ▣ Átlagos várakozási idő: 1,5 időrés
- Második ütközés után: válasszunk egyet a négy rés közül
 - ▣ Sikeres átvitel esélye ekkor: 75%
 - ▣ Átlagos várakozási idő: 2,5 rés
- Általában az m . ütközés után:
 - ▣ A sikeres átvitel esélye: $1 - 2^{-m}$
 - ▣ Average delay (in slots): $0,5 + 2^{(m-1)}$

Minimális keretméret

20

- Miért 64 bájt a minimális keretméret?
 - ▣ Az állomásoknak elég időre van szüksége az ütközés detektálásához
 - Mi a kapcsolat a keretméret és a kábelhossz között?
1. t időpont: Az A állomás megkezdte az átvitelt
 2. $t + d$ időpont: A B állomás is megkezdte az átvitelt
 3. $t + 2*d$ időpont: A érzékeli az ütközést

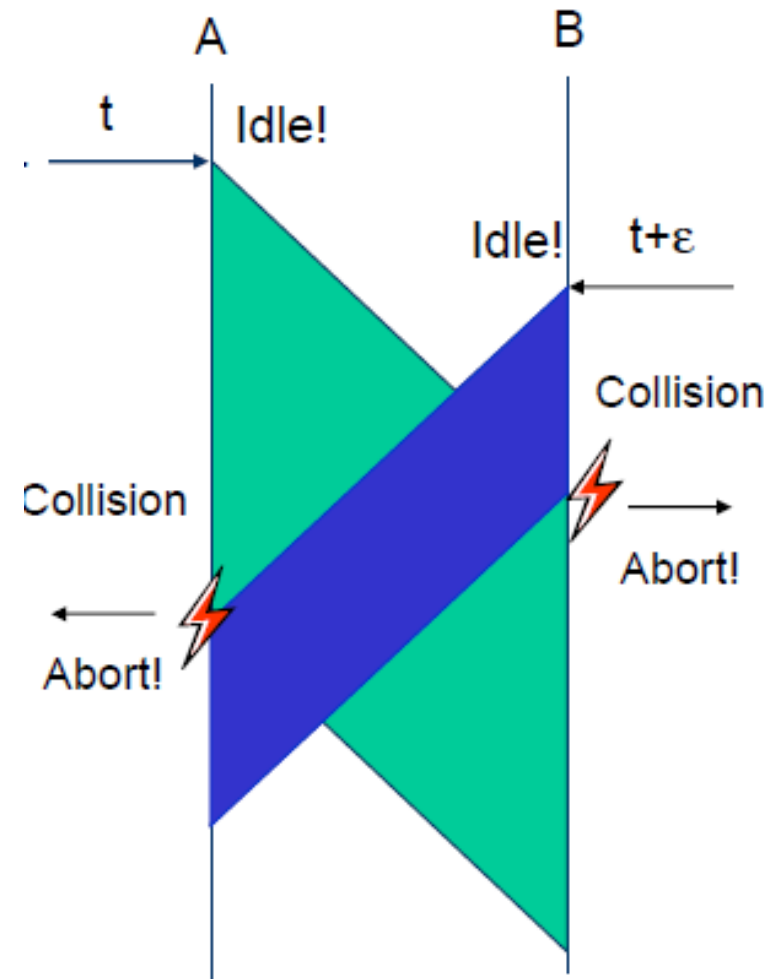
Alapötlet: Az A állomásnak $2*d$ ideig kell küldenie!

CSMA/CD

- CSMA/CD három állapota: versengés, átvitel és szabad.
- Ahhoz, hogy minden ütközést észleljünk szükséges:

$$T_f \geq 2T_{pg}$$

- ▣ ahol T_f egy keret elküldéséhez szükséges idő
- ▣ és T_{pg} a propagációs késés A és B állomások között

Minimális keretméret

22

- Az A küldésének $2 \cdot d$ ideig kell tartania

- $\text{Min_keret} = \text{ráta (b/s)} \cdot 2 \cdot d \text{ (s)}$

- ...

- 10 Mbps Ethernet

- Pr
- A keretméret és a kábelhossz változik (m/s)

- Azaz a gyorsabb szabványokkal...

- $\text{Min_keret} = \text{ráta} \cdot 2 \cdot \text{távolság (m)} / \text{fényseb. (m/s)}$

- Azaz a kábel össza

- $\text{Távolság} = \text{min_keret} \cdot \text{fénysebesség} / (2 \cdot \text{ráta})$

$$(64 \text{B} \cdot 8) \cdot (2 \cdot 10^8 \text{mps}) / (2 \cdot 10^7 \text{bps}) = 5120 \text{ méter}$$

Minimális keretméret

23

- Az A küldésének $2 \cdot d$ ideig kell tartania
 - ▣ $\text{Min_keret} = \text{ráta (b/s)} * 2 * d \text{ (s)}$
 - ... de mi az a d ? propagációs késés, melyet a fénysebesség ismeretében ki tudunk számolni
 - $\text{Propagációs késés (d)} = \text{távolság (m)} / \text{fénysebesség (m/s)}$
 - ▣ Azaz:
 - ▣ $\text{Min_keret} = \text{ráta (b/s)} * 2 * \text{távolság (m)} / \text{fényseb. (m/s)}$
- Azaz a kábel összhossza
 - ▣ $\text{Távolság} = \text{min_keret} * \text{fénysebesség} / (2 * \text{ráta})$

$$(64\text{B} * 8) * (2 * 10^8 \text{mps}) / (2 * 10^7 \text{bps}) = 5120 \text{ méter}$$

Kábelhossz példa

24

$$\text{min_keret} * \text{fénysebesség} / (2 * \text{ráta}) = \text{max_kábelhossz}$$
$$(64\text{B} * 8) * (2 * 10^8 \text{mps}) / (2 * 10 \text{Mbps}) = 5120 \text{ méter}$$

- Mi a maximális kábelhossz, ha a minimális keretméret 1024 bájtra változik?
 - ▣ 81,9 kilométer
- Mi a maximális kábelhossz, ha a ráta 1 Gbps-ra változik?
 - ▣ 51 méter
- Mi történik, ha mindkettő változik egyszerre?
 - ▣ 819 méter

Maximális keretméret

25

- ❑ Maximum Transmission Unit (MTU): 1500 bájt
- ❑ Pro:
 - ▣ Hosszú csomagokban levő biz hibák jelentős javítási költséget okozhatnak (pl. túl sok adatot kell újraküldeni)
- ❑ Kontra:
 - ▣ Több bájtot vesztegetünk el a fejlécekben
 - ▣ Összességében nagyobb csomag feldolgozási idő
- ❑ Adatközpontokban Jumbo keretek
 - ▣ 9000 bájtos keretek

Ütközésmentes protokollok

26

MOTIVÁCIÓ

- ❑ az ütközések hátrányosan hatnak a rendszer teljesítményére
 - ▣ hosszú kábel, rövid keret
- ❑ a CSMA/CD nem mindenhol alkalmazható

FELTÉTELEZÉSEK

- ❑ N állomás van.
- ❑ Az állomások 0-ától N-ig egyértelműen sorszámozva vannak.
- ❑ Réselt időmodellt feltételezünk.

Alapvető bittérkép protokoll

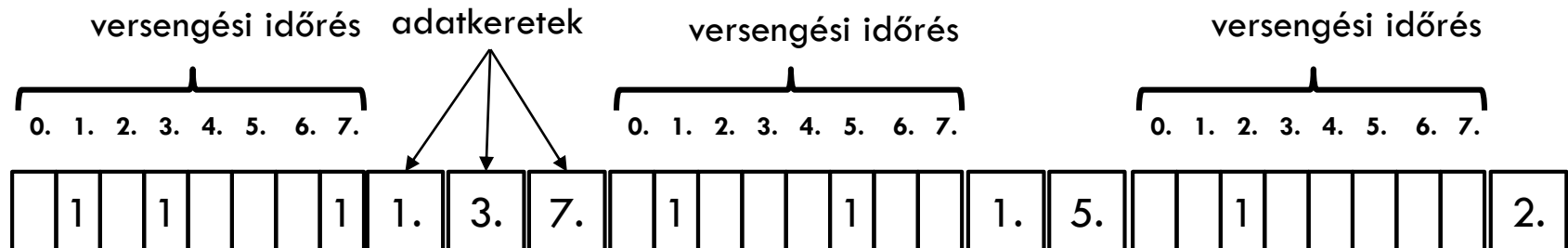
- Egy helyfoglalásos megoldás

27

- alapvető bittérkép eljárás

MŰKÖDÉS

- Az ütköztetési periódus N időrés
- Ha az i -edik állomás küldeni szeretne, akkor a i -edik versengési időrésben egy 1-es bit elküldésével jelezheti. (adatszórás)
- A versengési időszak végére minden állomás ismeri a küldőket. A küldés a sorszámok szerinti sorrendben történik meg.

Bináris visszaszámlálás protokoll 1 / 2

28

- alapvető bittérkép eljárás hátrány, hogy az állomások számának növekedésével a versengési periódus hossza is nő

MŰKÖDÉS

- Minden állomás azonos hosszú bináris azonosítóval rendelkezik.
- A forgalmazni kívánó állomás elkezd a bináris címét bitenként elküldeni a legnagyobb helyi értékű bittel kezdve. Az azonos pozíciójú bitek logikai VAGY kapcsolatba lépnek ütközés esetén. Ha az állomás nullát küld, de egyet hall vissza, akkor feladja a küldési szándékát, mert van nála nagyobb azonosítóval rendelkező küldő.

A HOSZT (0011)	0	–	–	–
B HOSZT (0110)	0	–	–	–
	1	0	1	0
C HOSZT (1010)	1	0	1	1
D HOSZT (1011)	1	0	1	1

D kerete

Bináris visszaszámlálás protokoll 2/2

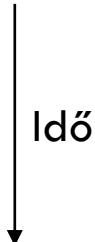
29

- **Következmény:** a magasabb címmel rendelkező állomásoknak a prioritásuk is magasabb az alacsonyabb című állomásokénál

MOK ÉS WARD MÓDOSÍTÁSA

- Virtuális állomás címek használata.
- Minden sikeres átvitel után ciklikusan permutáljuk az állomások címét.

	A	B	C	D	E	F	G	H
Kezdeti állapot	100	010	111	101	001	000	011	110

Korlátozott versenyes protokollok

30

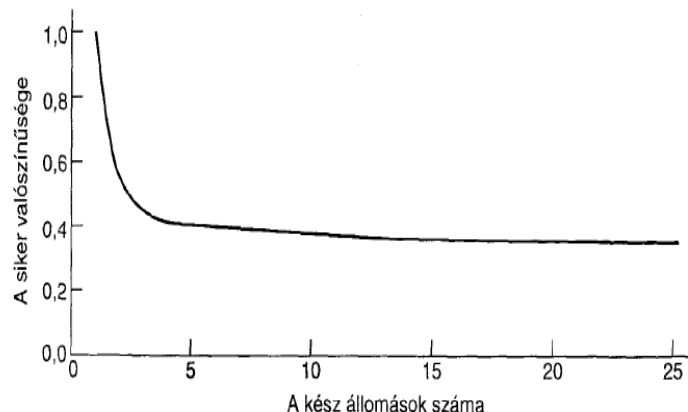
- **Cél:** Ötvözni a versenyhelyzetes és ütközésmentes protokollok jó tulajdonságait.
- **korlátozott versenyes protokoll** – Olyan protokoll, amely kis terhelés esetén versenyhelyzetes technikát használ a kis késleltetés érdekében, illetve nagy terhelés mellett ütközésmentes technikát alkalmaz a csatorna jó kihasználása érdekében.

SZIMMETRIKUS PROTOKOLLOK

- Adott részben k állomás verseng, minden állomás p valószínűséggel adhat. A csatorna megszerzésének valószínűsége: $kp(1 - p)^{k-1}$.

$$P(\text{siker optimális } p \text{ mellett}) = \left(\frac{k-1}{k}\right)^{k-1}$$

- Azaz a csatorna megszerzésének esélyeit a versenyhelyzetek számának csökkentésével érhetjük el.

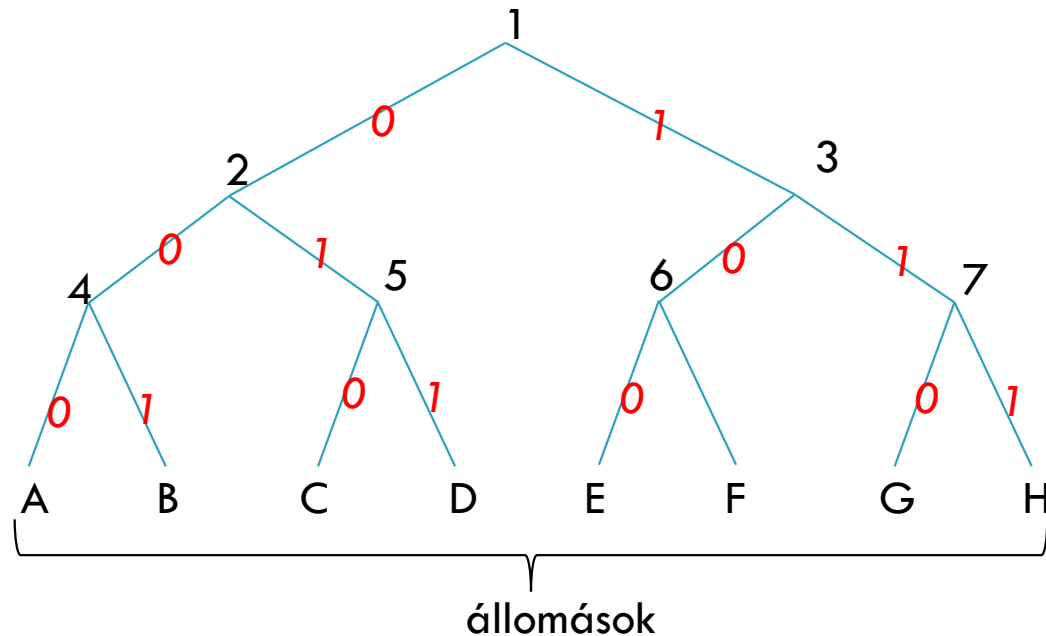

Adaptív fabejárási protokoll 1 / 2

31

Történeti háttér

- 1943 – Dorfman a katonák szifilisz fertőzöttségét vizsgálta.
- 1979 – Capetanakis bináris fa reprezentáció az algoritmus számítógépes változatával.

Adaptív fabejárási protokoll 2/2

32

Működés

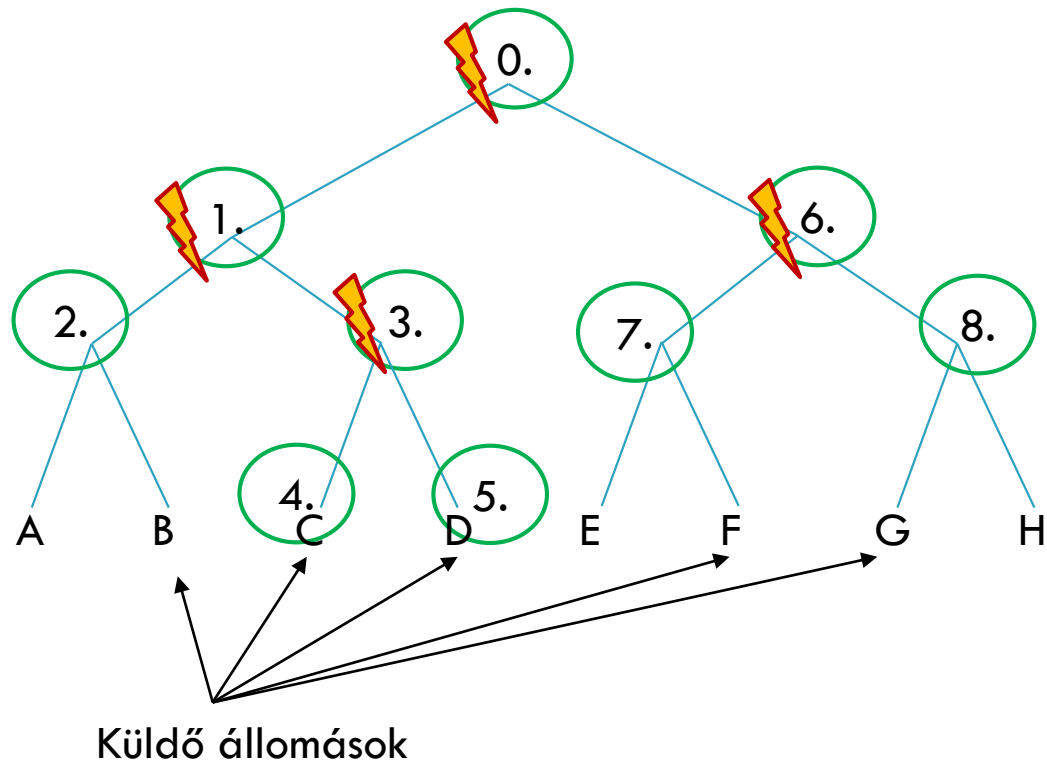
- 0-adik időrésben mindenki küldhet.
 - ▣ Ha ütközés történik, akkor megkezdődik a fa *mélységi bejárása*.
- A rések a fa egyes csomópontjaihoz vannak rendelve.
- Ütközéskor rekurzívan az adott csomópont bal illetve jobb gyerekcsomópontjánál folytatódik a keresés.
- Ha egy bitrés kihasználatlan marad, vagy pontosan egy állomás küld, akkor a szóban forgó csomópont keresése befejeződik.

Következmény

- Minél nagyobb a terhelés, annál mélyebben érdemes kezdeni a keresést.

Adaptív fabejárás példa

33

Az adatkapcsolati réteg „legtetején”...

34

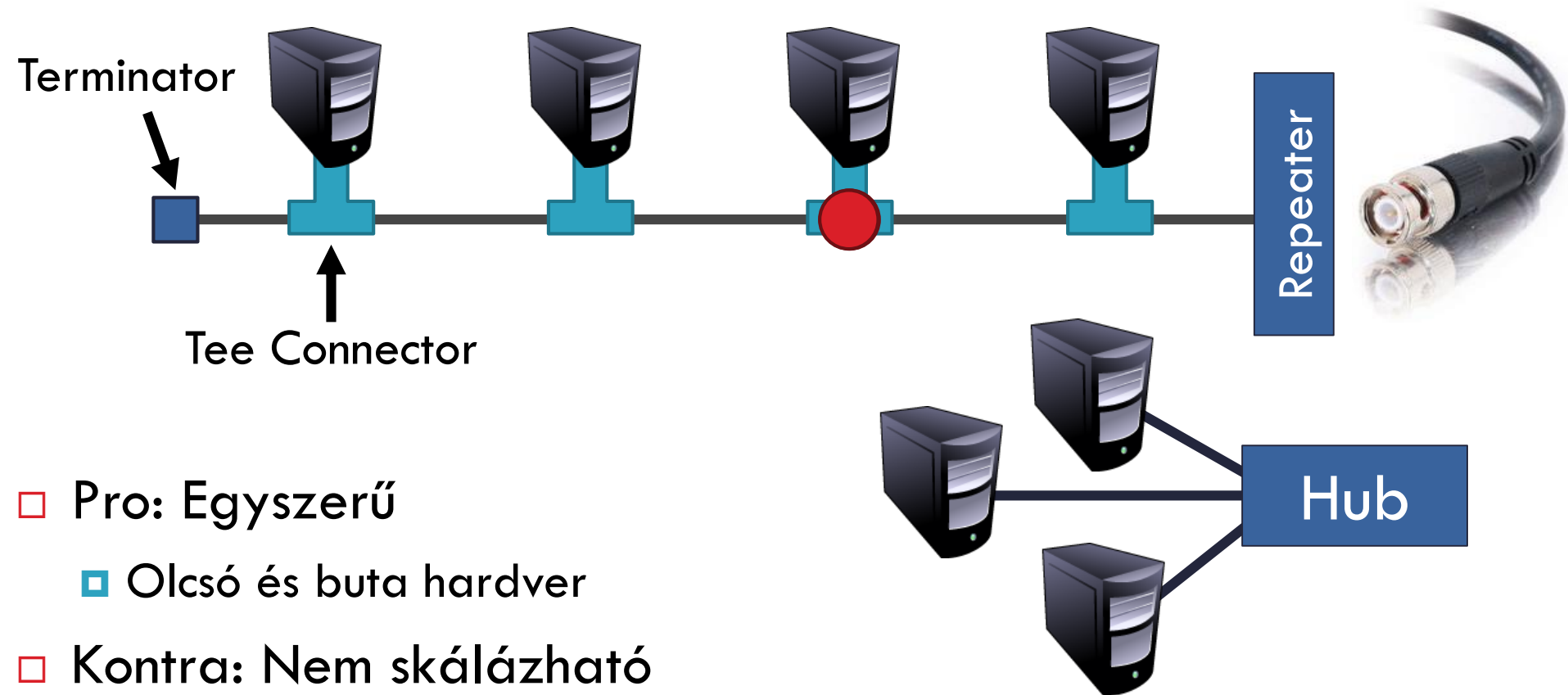

- Bridging, avagy hidak
 - ▣ Hogyan kapcsoljunk össze LAN-okat?
- Funkciók:
 - ▣ Keretek forgalomirányítása a LAN-ok között
- Kihívások:
 - ▣ Plug-and-play, önmagát konfiguráló
 - ▣ Esetleges hurkok feloldása

Visszatekintés

35

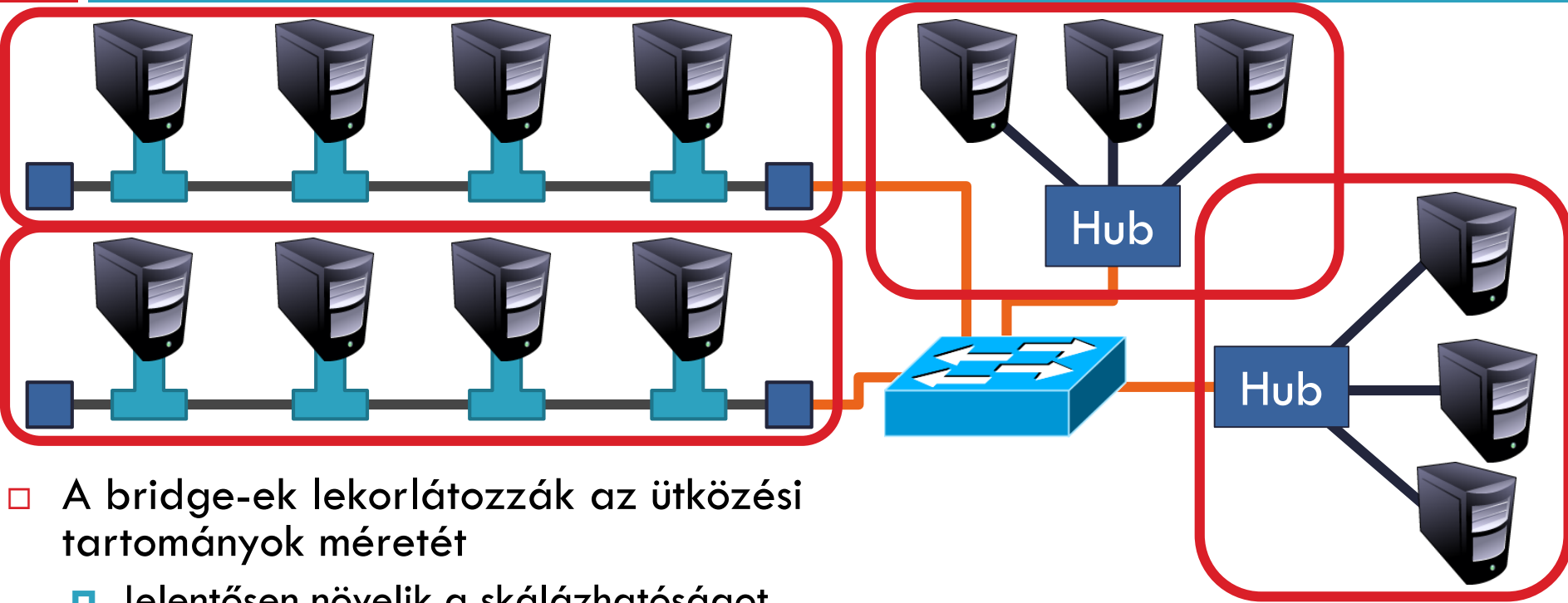
- Az Ethernet eredetileg adatszóró technológia volt

- Pro: Egyszerű
 - ▣ Olcsó és buta hardver
- Kontra: Nem skálázható
 - ▣ Több állomás = több ütközés = káosz

LAN-ok összekapcsolása

36

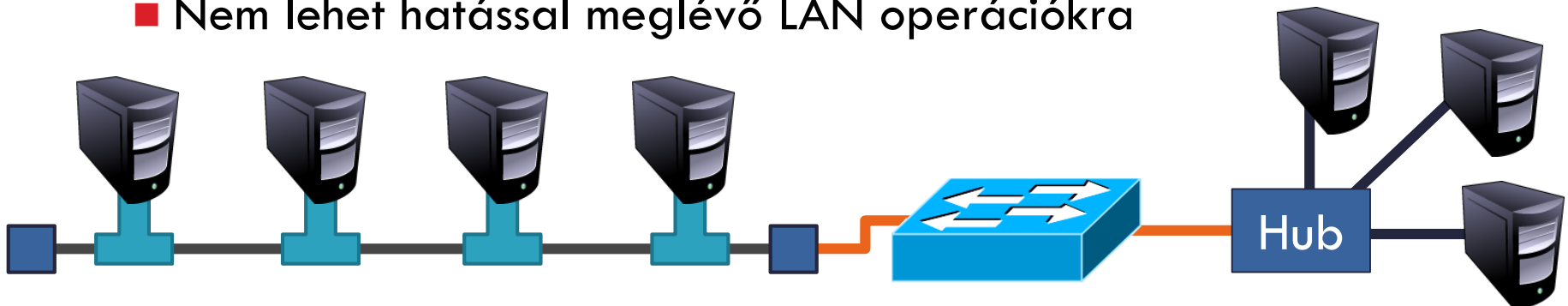

- ❑ A bridge-ek lekorlátozzák az ütközési tartományok méretét
 - ▣ Jelentősen növelik a skálázhatóságot
 - ▣ Kérdés: lehetne-e az egész Internet egy bridge-ekkel összekötött tartomány?
- ❑ Hátrány: a bridge-ek sokkal komplexebb eszközök a hub-oknál
 - ▣ Fizikai réteg VS Adatkapcsolati réteg
 - ▣ Memória pufferek, csomag feldolgozó hardver és routing (útválasztó) táblák szükségesek

Bridge-ek (magyarul: hidak)

37

- ❑ Az Ethernet switch eredeti formája
- ❑ Több IEEE 802 LAN-t kapcsol össze a 2. rétegben
- ❑ Célok
 - ▣ Ütközési tartományok számának csökkentése
 - ▣ Teljes átlátszóság
 - “Plug-and-play,” önmagát konfiguráló
 - Nem szükségesek hw és sw változtatások a hosztokon/hub-okon
 - Nem lehet hatással meglévő LAN operációkra

Bridge-ek (magyarul: hidak)

38

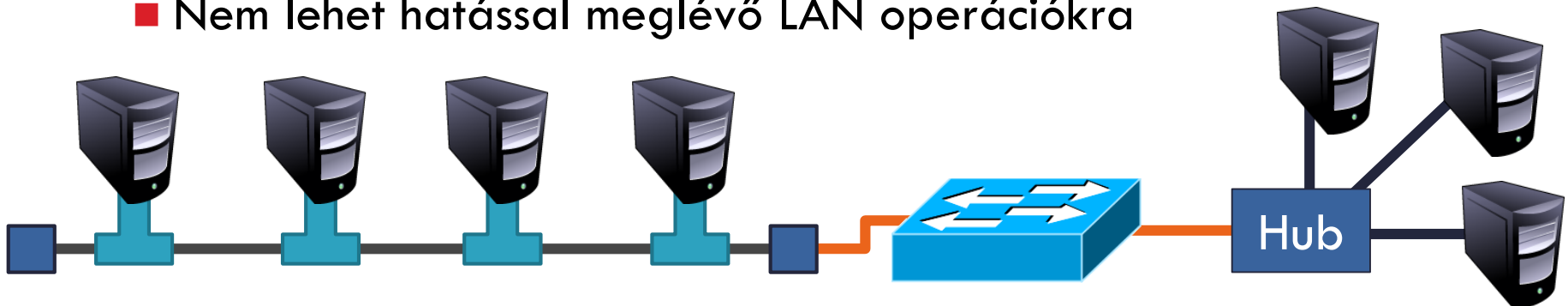
- Az Ethernet switch eredeti formája

□

□

1. Keretek továbbítása
2. (MAC) címek tanulása
3. Feszítőfa (Spanning Tree) Algoritmus (a hurkok kezelésére)

- Nem szükségesek hw és sw változtatások a hosztokon/hub-okon
- Nem lehet hatással meglévő LAN operációkra

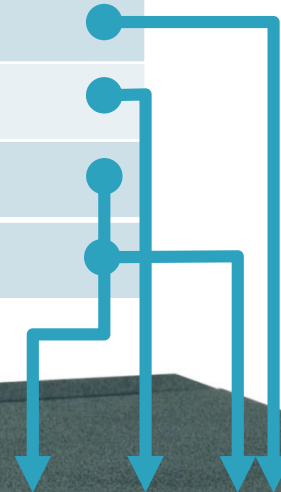

Keret Továbbító Táblák

39

- Minden bridge karbantart egy továbbító táblát (forwarding table)

MAC Cím	Port	Kor
00:00:00:00:00:AA	1	1 perc
00:00:00:00:00:BB	2	7 perc
00:00:00:00:00:CC	3	2 mp
00:00:00:00:00:DD	1	3 perc

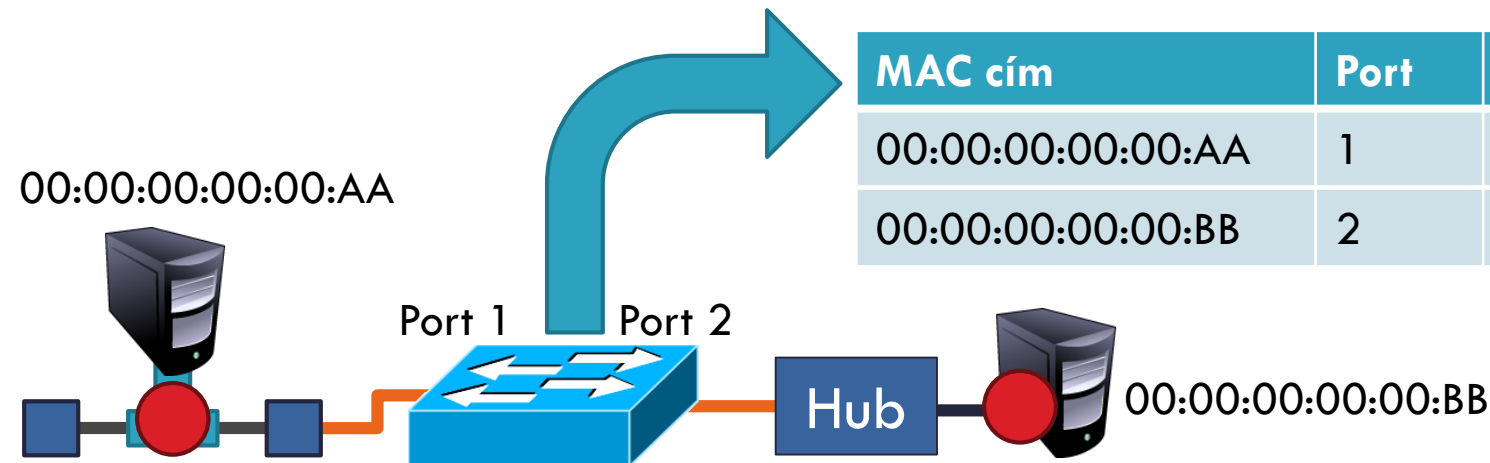
Címek tanulása

40

- ❑ Kézi beállítás is lehetséges, de...
 - ▣ Időigényes
 - ▣ Potenciális hiba forrás
 - ▣ Nem alkalmazkodik a változásokhoz (új hosztok léphetnek be és régiek hagyhatják el a hálózatot)
- ❑ Ehelyett: tanuljuk meg a címeket
 - ▣ Tekintsük a **forrás címeket** a különböző portokhoz tartozó kereteknek --- képezzünk ebből egy táblázatot

Töröljük a régi bejegyzéseket

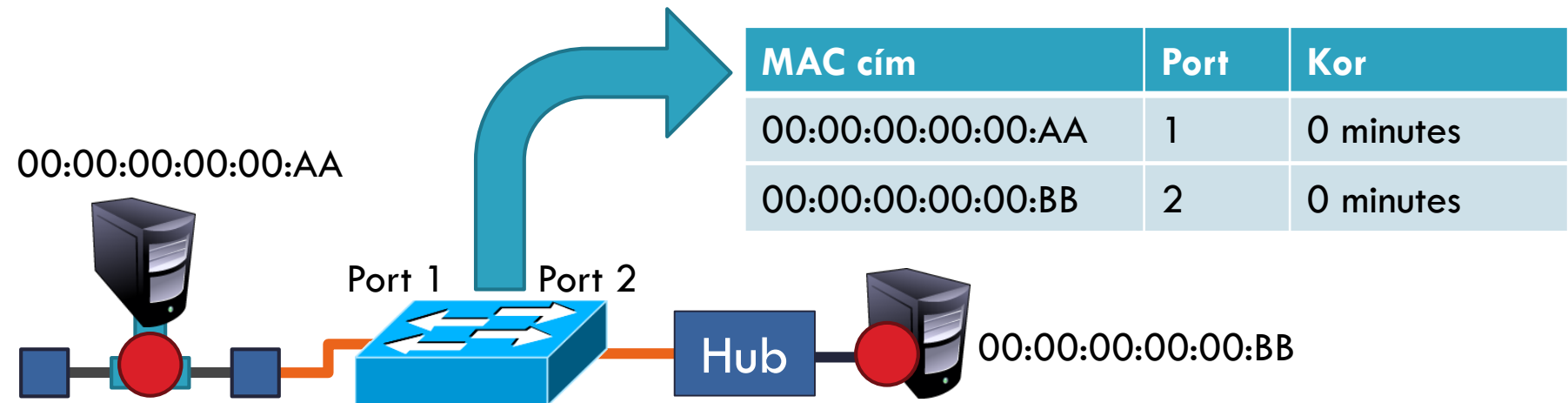
MAC cím	Port	Kor
00:00:00:00:00:AA	1	0 minutes
00:00:00:00:00:BB	2	0 minutes

Címek tanulása

41

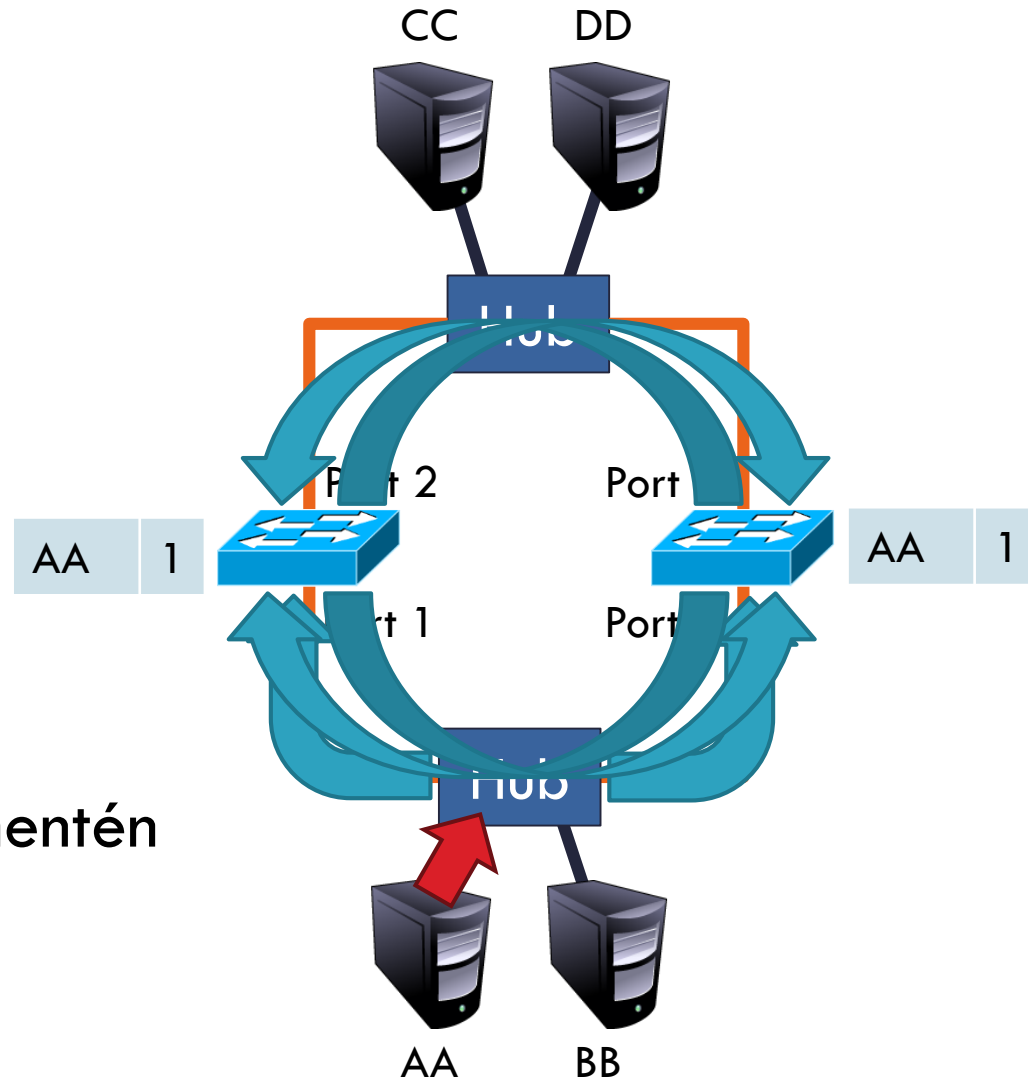
- ❑ Kézi beállítás is lehetséges, de...
 - ▣ Időigényes
 - ▣ Potenciális hiba forrás
 - ▣ Nem alkalmazkodik a változásokhoz (új hosztok léphetnek be és régiek hagyhatják el a hálózatot)
- ❑ Ehelyett: tanuljuk meg a címeket
 - ▣ Tekintsük a **forrás címeket** a különböző portokon beérkező kereteknek --- képezzünk ebből egy táblázatot

Hurkok problémája

42

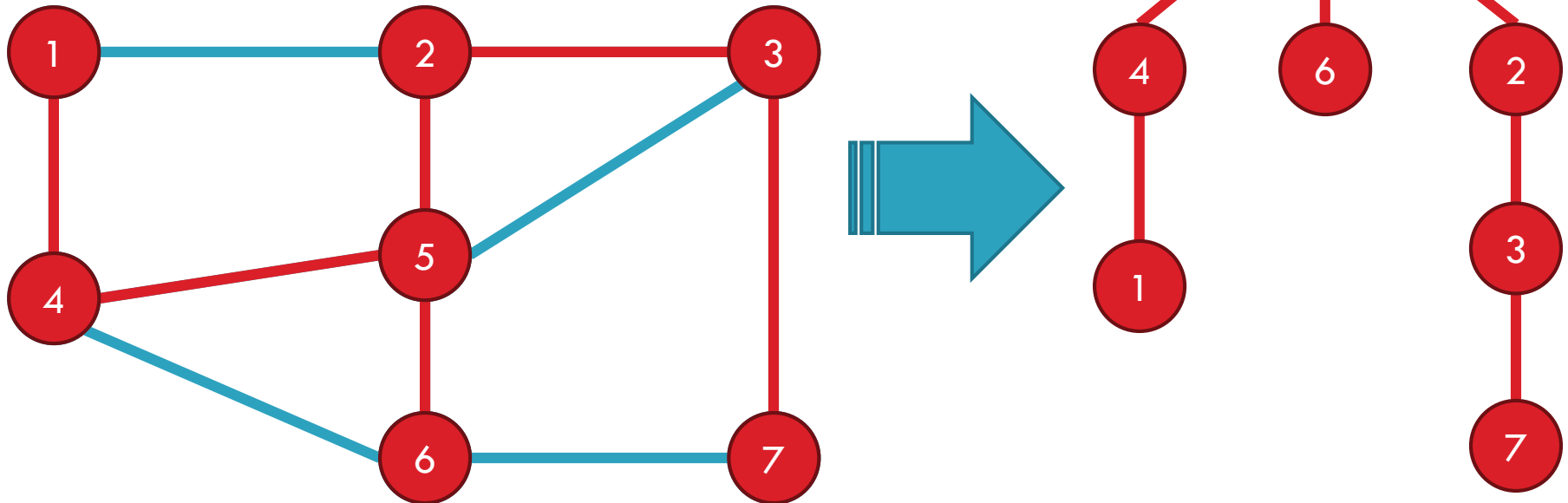
- ❑ $\langle \text{Src}=\text{AA}, \text{Dest}=\text{DD} \rangle$
- ❑ Ez megy a végtelenségig
 - ▣ Hogyan állítható meg?
- ❑ Távolítsuk el a hurkokat a topológiából
 - ▣ A kábelek kihúzása nélkül
- ❑ 802.1 (LAN) definiál egy algoritmust **feszítőfa** építéséhez és karbantartásához, mely mentén lehetséges a keretek továbbítása

Feszítőfa

43

- Egy gráf éleinek részhalmaza, melyre teljesül:
 - ▣ Lefed minden csomópontot
 - ▣ Nem tartalmaz köröket
- Továbbá a struktúra egy fa-gráf

A 802.1 feszítőfa algoritmus

44

1. Az egyik bridge-et megválasztjuk a fa gyökerének
 2. Minden bridge megkeresi a legrövidebb utat a gyökérhez
 3. Ezen utak unióját véve megkapjuk a feszítőfát
-
- A fa építése során a bridge-ek egymás között konfigurációs üzeneteket (Configuration Bridge Protocol Data Units [BPDUs]) cserélnek
 - ▣ A gyökér elem megválasztásához
 - ▣ A legrövidebb utak meghatározásához
 - ▣ A gyökérhez legközelebbi szomszéd (next hop) állomás és a hozzá tartozó port azonosításához
 - ▣ A feszítőfához tartozó portok kiválasztása

Gyökér meghatározása

45

- ❑ Kezdetben minden állomás feltételezi magáról, hogy gyökér
- ❑ Bridge-ek minden irányba szétküldik a BPDU üzeneteiket:

Bridge ID

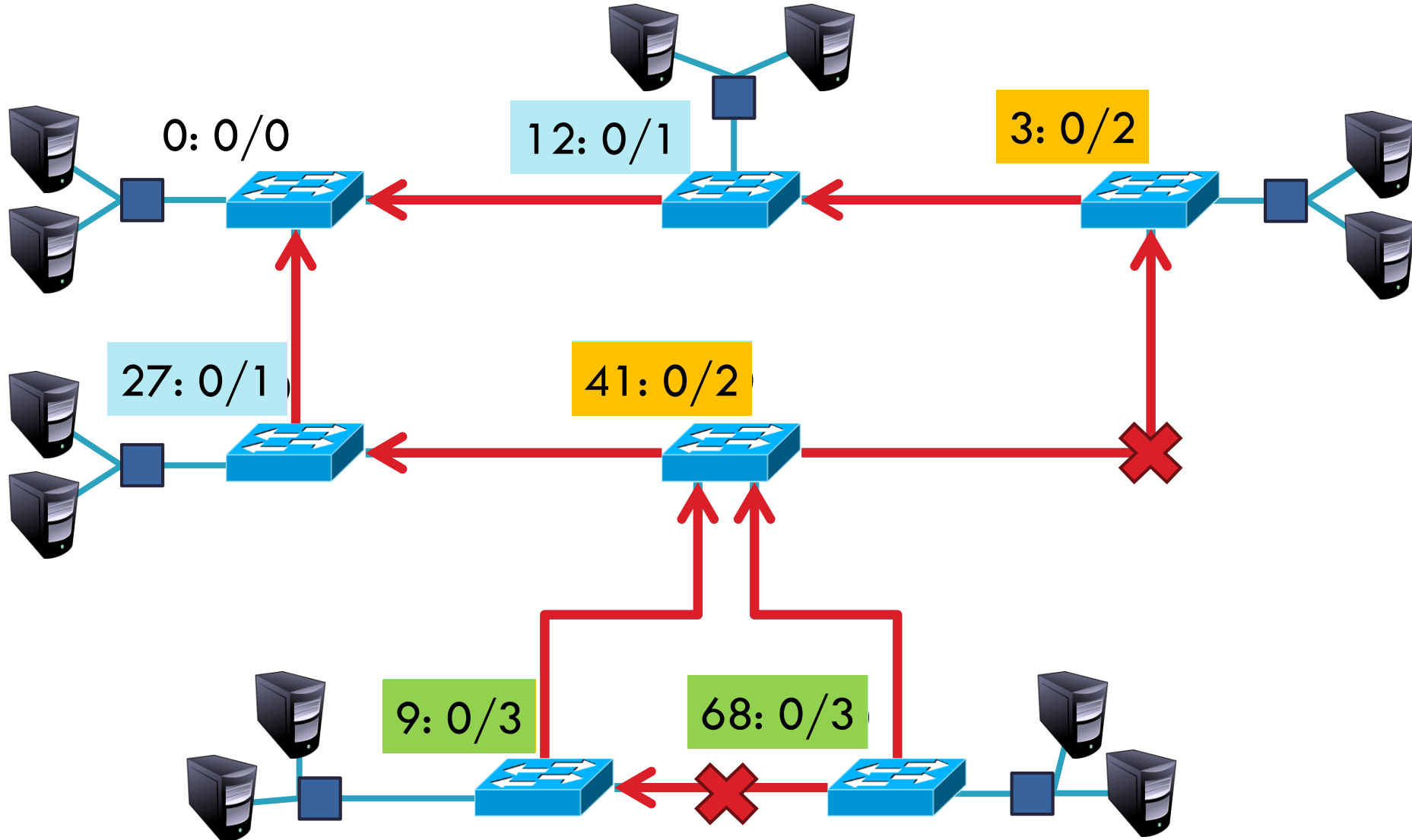
Gyökér ID

Út költség a gyökérhez

- ❑ A fogadott BPDU üzenet alapján, minden switch választ:
 - ▣ Egy új gyökér elemet (legkisebb ismert Gyökér ID alapján)
 - ▣ Egy új gyökér portot (melyik interfész megy a gyökér irányába)
 - ▣ Egy új kijelölt bridge-et (a következő állomás a gyökérhez vezető úton)

Feszítőfa építése

46

Bridge-ek vs. Switch-ek

Hidak vs. Kapcsolók

47

- ❑ A bridge-ek lehetővé teszik hogy növeljük a LAN-ok kapacitását
 - ▣ Csökkentik a sikeres átvitelhez szükséges elküldendő csomagok számát
 - ▣ Kezeli a hurkokat
- ❑ A switch-ek a bridge-ek speciális esetei
 - ▣ Minden port egyetlen egy hoszthoz kapcsolódik
 - Lehet egy kliens terminál
 - vagy akár egy másik switch
 - ▣ Full-duplex link-ek
 - ▣ Egyszerűsített hardver: nincs szükség CSMA/CD-re!
 - ▣ Különböző sebességű/rátájú portok is lehetségesek

Kapcsoljuk össze az Internetet

48

- ❑ Switch-ek képességei:
 - ▣ MAC cím alapú útvonalválasztás a hálózatban
 - ▣ Automatikusan megtanulja az utakat egy új állomáshoz
 - ▣ Feloldja a hurkokat
- ❑ Lehetne a teljes internet egy ily módon összekötött tartomány?

NEM

Korlátok

49

- ❑ Nem hatékony
 - ▣ Elárasztás ismeretlen állomások megtalálásához
- ❑ Gyenge teljesítmény
 - ▣ A feszítőfa nem foglalkozik a terhelés elosztással
 - ▣ Hot spots
- ❑ Nagyon gyenge skálázhatóság
 - ▣ Minden switch-nek az Internet összes MAC címét ismerni kellene a továbbító táblájában!
- ❑ Az IP fogja ezt a problémát megoldani...

Hálózati réteg

50

- Szolgáltatás
 - ▣ Csomagtovábbítás
 - ▣ Útvonalválasztás
 - ▣ Csomag fragmentálás kezelése
 - ▣ Csomag ütemezés
 - ▣ Puffer kezelés
- Interfész
 - ▣ Csomag küldése egy adott végpontnak
- Protokoll
 - ▣ Globálisan egyedi címeket definiálása
 - ▣ Routing táblák karbantartása
- Példák: Internet Protocol (IPv4), IPv6

Forgalomirányító algoritmusok

51

DEFINÍCIÓ

A hálózati réteg szoftverének azon része, amely azért a döntésért felelős, hogy a bejövő csomag melyik kimeneti vonalon kerüljön továbbításra.

- A folyamat két jól-elkülöníthető lépésre bontható fel:
 1. Forgalomirányító táblázatok feltöltése és karbantartása.
 2. Továbbítás.

ELVÁRÁSOK

helyesség, egyszerűség, robosztusság, stabilitás, **igazságosság**, **optimalitás** és hatékonyság

ALGORITMUS OSZTÁLYOK

1. Adaptív algoritmusok
 - A topológia és rendszerint a forgalom is befolyásolhatja a döntést
2. Nem-adaptív algoritmusok
 - offline meghatározás, betöltés a router-ekbe induláskor

Forgalomirányító algoritmusok

52

KÜLÖNBSÉGEK AZ EGYES ADAPTÍV ALGORITMUSOKBAN

1. Honnan kapják az információt?
 - szomszédok, helyileg, minden router-től
2. Mikor változtatják az útvonalakat?
 - meghatározott másodpercenként, terhelés változásra, topológia változásra
3. Milyen mértékeket használnak az optimalizáláshoz?
 - távolság, ugrások (*hops*) száma, becsült késleltetés

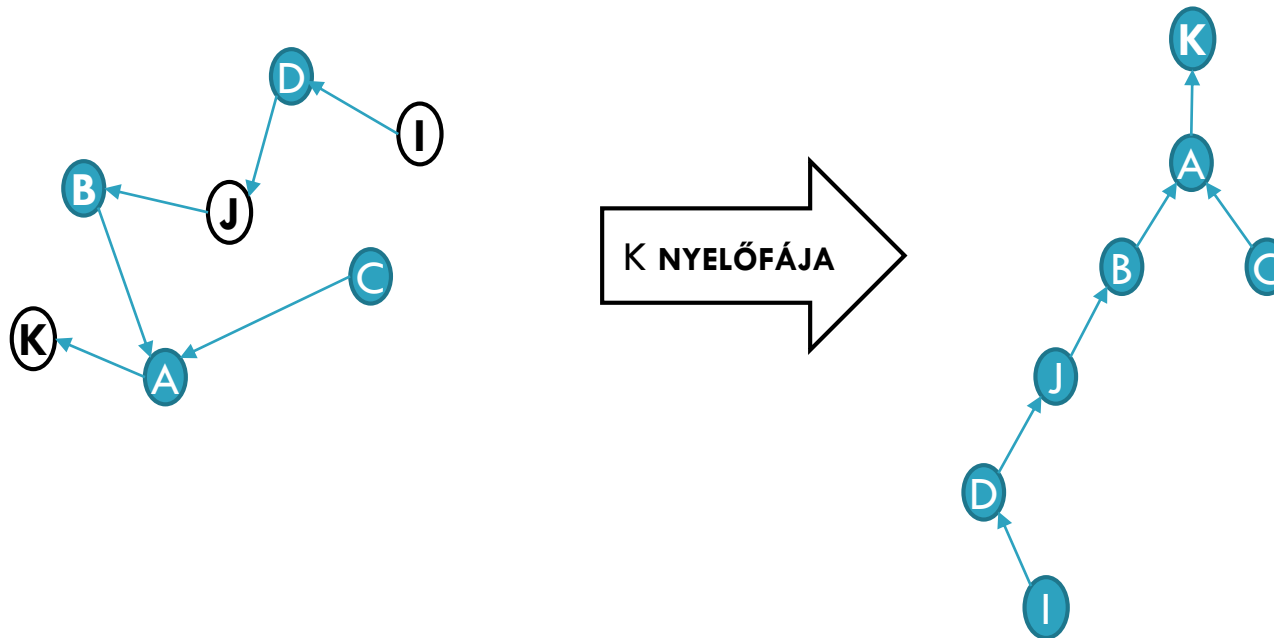
Optimalitási elv

53

Ha J router az I router-től K router felé vezető *optimális útvonalon* helyezkedik el, akkor a J -től a K -ig vezető útvonal ugyanerre esik.

■ Következmény

Az összes forrásból egy célba tartó optimális utak egy olyan fát alkotnak, melynek a gyökere a cél. Ezt nevezzük *nyelőfának*.

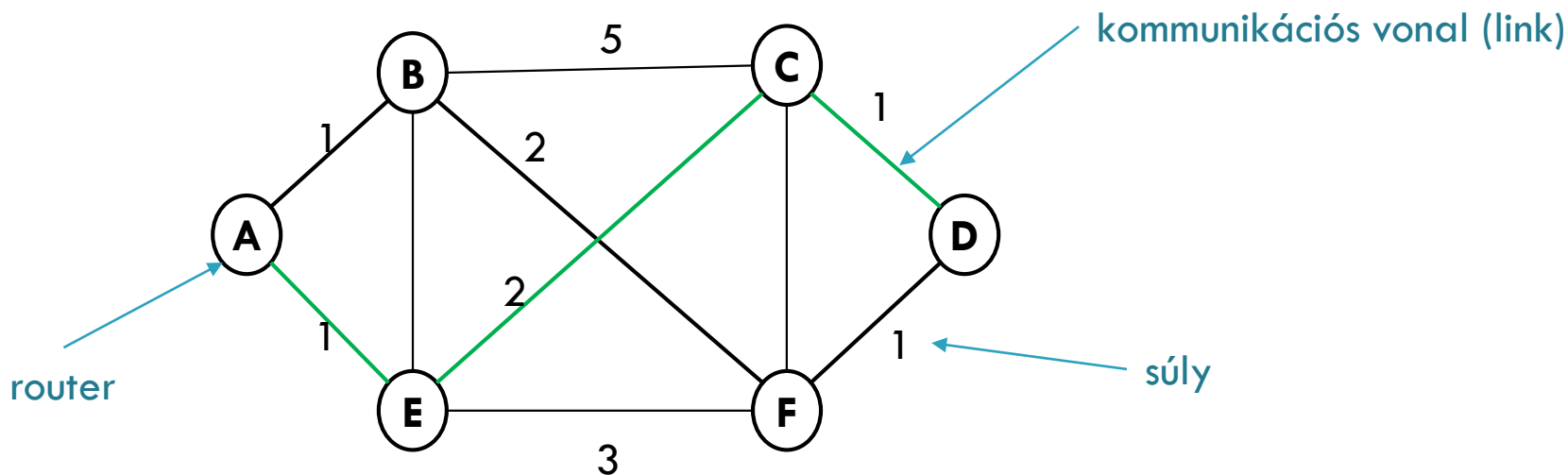
Legrövidebb út alapú forgalomirányítás

54

ALHÁLÓZAT REPRESENTÁCIÓJA

Az alhálózat tekinthető egy gráfnak, amelyben minden router egy csomópontnak és minden él egy kommunikációs vonalnak (link) felel meg. Az éleken értelmezünk egy $w: E \rightarrow \mathbb{R}_0^+$ nem-negatív súlyfüggvényt, amelyek a legrövidebb utak meghatározásánál használunk.

- $G=(V,E)$ gráf reprezentálja az alhálózatot
- P útvonal súlya: $w(P) = \sum_{e \in P} w(e)$

Távolságvektor alapú forgalomirányítás

55

- Dinamikus algoritmusoknak 2 csoportja van:
 - ▣ távolságvektor alapú illetve (distance vector routing)
 - ▣ kapcsolatállapot alapú (link-state routing)

- **Távolságvektor alapú:** Minden router-nek egy táblázatot kell karbantartania, amelyben minden célhoz szerepel a legrövidebb ismert távolság, és annak a vonalnak az azonosítója, amelyiken a célhoz lehet eljutni. A táblázatok a szomszédoktól származó információk alapján frissítik.
 - ▣ Elosztott Bellman-Ford forgalomirányítási algoritmusként is nevezik.
 - ▣ ARPANET eredeti forgalomirányító algoritmus ez volt. RIP (Routing Information Protocol) néven is ezt használták.

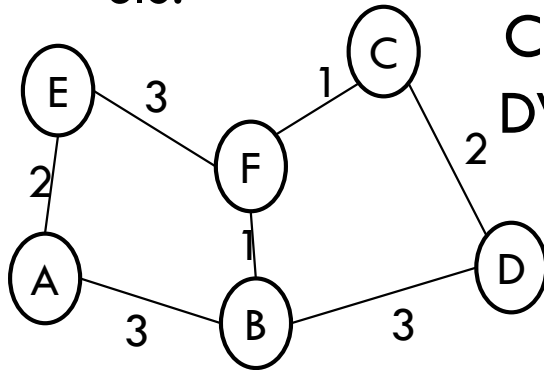
Távolságvektor alapú forgalomirányítás

Elosztott Bellman-Ford algoritmus

56

KÖRNYEZET ÉS MŰKÖDÉS

- Minden csomópont csak a közvetlen szomszédjaival kommunikálhat.
- Aszinkron működés.
- Minden állomásnak van saját távolság vektora. Ezt periodikusan elküldi a direkt szomszédoknak.
- A kapott távolság vektorok alapján minden csomópont új táblázatot állít elő.

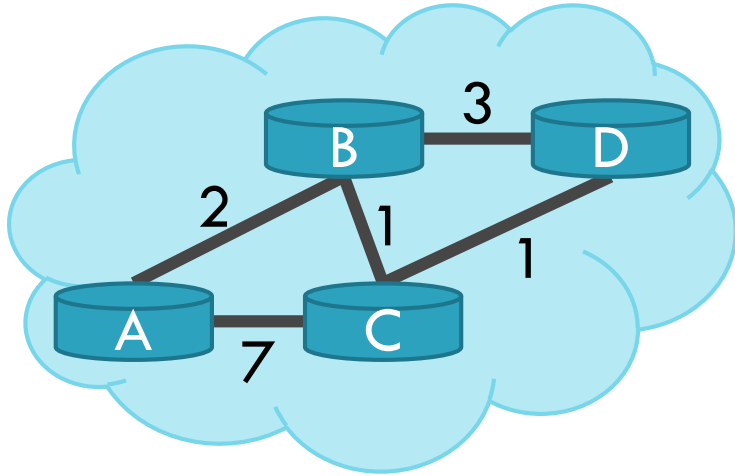
C állomás
DV táblája

Cél	Ktsz.
A	5
B	2
D	2
E	4
F	1

- Nincs bejegyzés C-hez
- Kezdetben csak a közvetlen szomszédokhoz van info
 - Más célállomások költsége = ∞
- Végül kitöltött vektort kapunk

Distance Vector Initialization

57

Node A

Dest.	Cost	Next
B	2	B
C	7	C
D	∞	

Node B

Dest.	Cost	Next
A	2	A
C	1	C
D	3	D

Node C

Dest.	Cost	Next
A	7	A
B	1	B
D	1	D

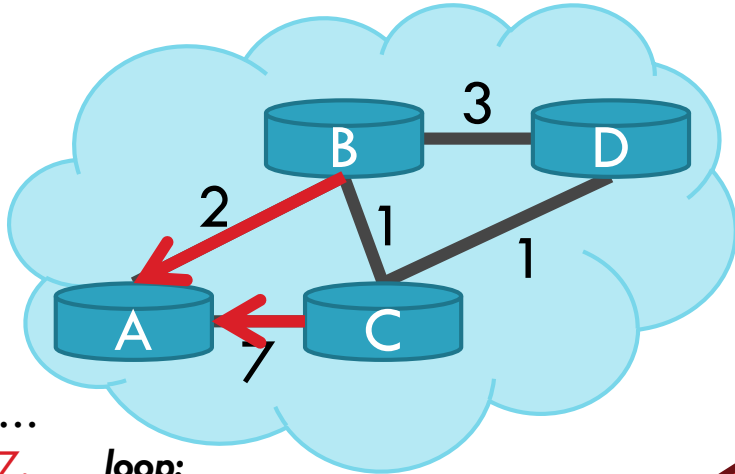
Node D

Dest.	Cost	Next
A	∞	
B	3	B
C	1	C

1. **Initialization:**
2. **for all** neighbors V **do**
3. **if** V adjacent to A
4. $D(A, V) = c(A, V);$
5. **else**
6. $D(A, V) = \infty;$
- ...

Distance Vector: 1st Iteration

58

Node A

Dest.	Cost	Next
B	2	B
C	3	B
D	5	B

Node B

Dest.	Cost	Next
A	2	A
C	1	C
D	2	C


```

...
7.  loop:
...
12. else if (update D(V, Y) received from neighbor V)
13.   for all destinations Y
14.     if (destination Y is not V)
15.       D(A, Y) = min(D(A, Y), D(A, V) + D(V, Y));
16.     else
17.       D(A, Y) = D(A, V);
18.   if (there is a new min. for dest. Y)
19.     send D(A, Y) to all neighbors
20. forever
  
```

$D(A, C)$

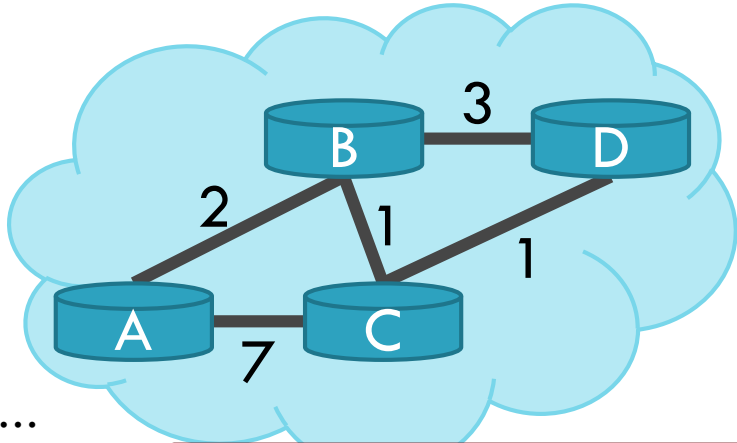
$D(A, C) = \min(D(A, C), D(A, B) + D(B, C))$

$D(A, D) = \min(D(A, D), D(A, B) + D(B, D))$
 $= \min(8, 3 + 3) = 5$

Dest.	Cost	Next
B	2	B
C	3	B
D	5	B

Distance Vector: End of 3rd Iteration

59

Node A

Dest.	Cost	Next
B	2	B
C	3	B
D	4	B

Node B

Dest.	Cost	Next
A	2	A
C	1	C
D	2	C

- Nothing changes, algorithm terminates
- Until something changes...

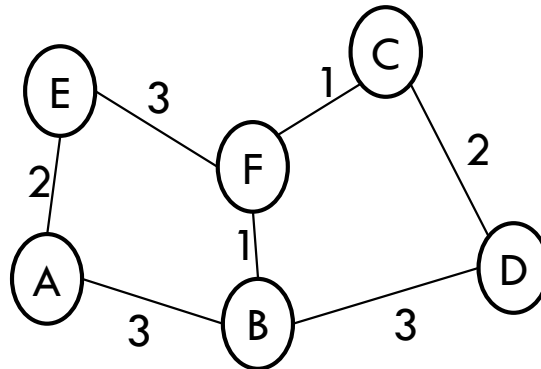
Dest.	Cost	Next
A	3	B
B	1	B
D	1	D

Dest.	Cost	Next
A	4	C
B	2	C
C	1	C

```

...
7. loop
...
12. else
13. for
14.
15.
16.
17. else
    D(A, Y) =
        min(D(A, Y),
            D(A, V) + D(V, Y));
18. if (there is a new min. for dest. Y)
19.     send D(A, Y) to all neighbors
20. forever
  
```

Elosztott Bellman-Ford algoritmus – példa

Becsült késleltetés A-tól kezdetben		
A	cost	N. Hop
B	3	B
C	∞	-
D	∞	-
E	2	E
F	∞	-

B vektora A-nak	
A	3
B	0
C	∞
D	3
E	∞
F	1

E vektora A-nak	
A	2
B	∞
C	∞
D	∞
E	0
F	3

Új becslét késleltetés A-tól		
A	cost	N. Hop
B	3	B
C	∞	-
D	6	B
E	2	E
F	4	B

A vektora B-nek és E-nek	
A	0
B	3
C	∞
D	6
E	2
F	4

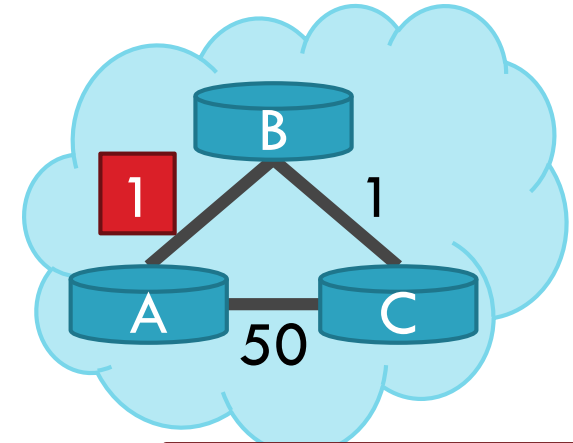

Új becslét késleltetés A-tól		
A	cost	N. Hop
B	3	B
C	5	B
D	6	B
E	2	E
F	4	B

```

7.  loop:
8.    wait (link cost update or update message)
9.    if (c(A,V) changes by d)
10.     for all destinations Y through V do
11.        $D(A,Y) = D(A,Y) + d$ 
12.     else if (update D(V, Y) received from V)
13.       for all destinations Y do
14.         if (destination Y through V)
15.            $D(A,Y) = D(A,V) + D(V, Y);$ 
16.       else
17.          $D(A, Y) = \min(D(A, Y), D(A, V) + D(V, Y));$ 

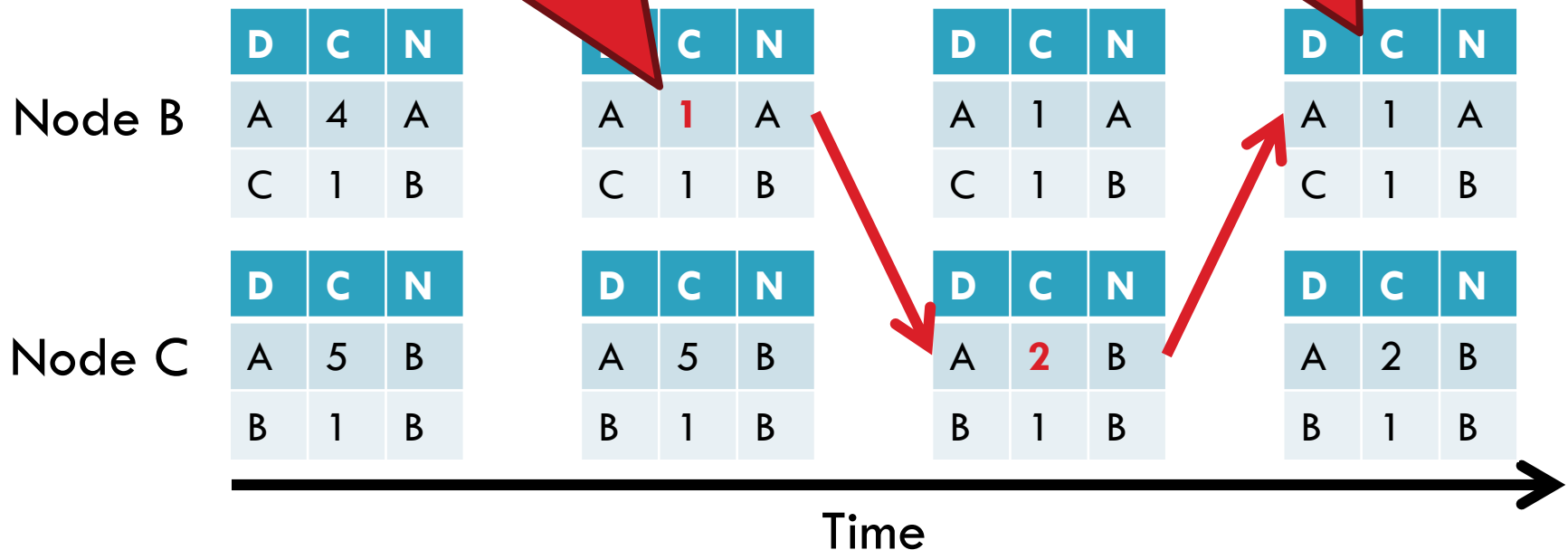
```


Link Cost
Algorithm

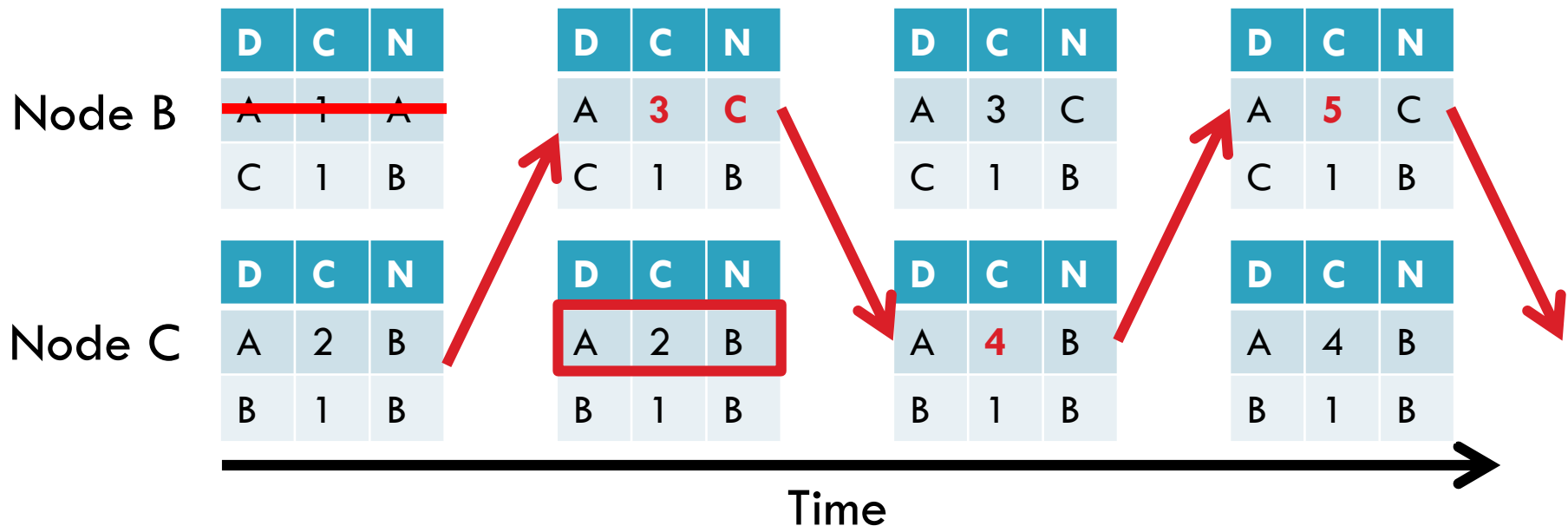
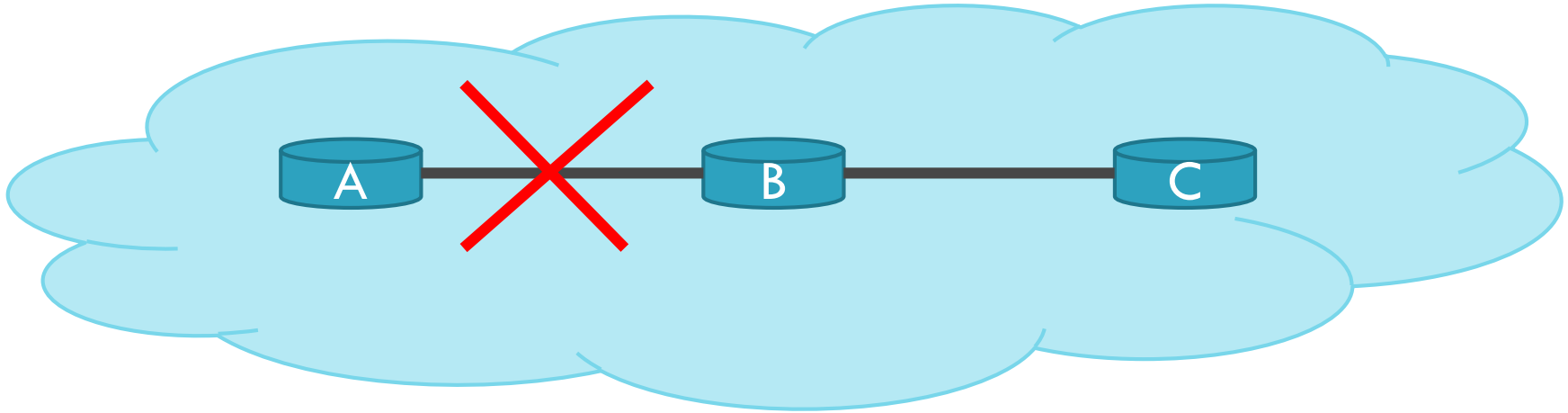
Good news travels fast

Algorithm
terminates

Távolság vektor protokoll – Végtelenig számolás problémája (count to infinity)

62

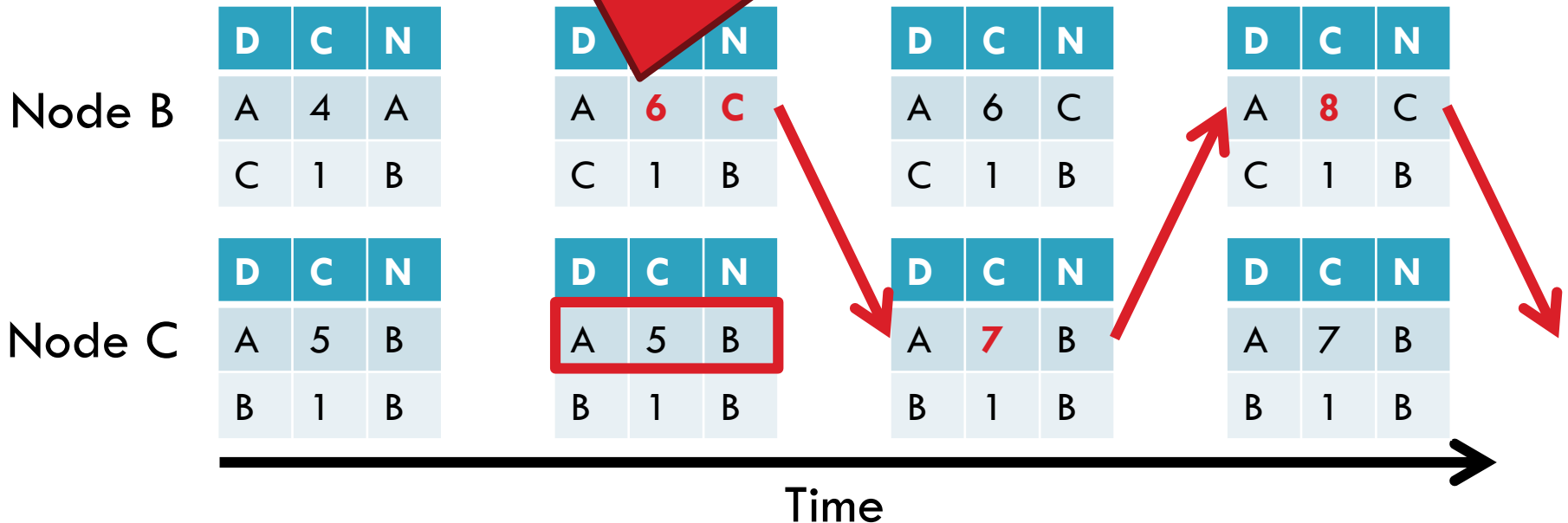
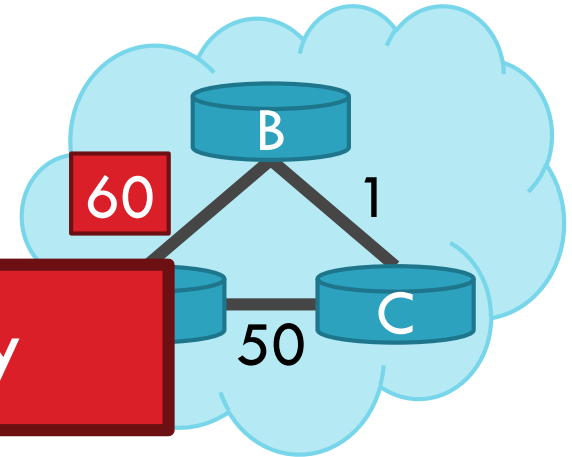

Példa - Count to Infinity Problem

63

- Node B knows $D(C, A) = 5$
- However, B does not know the path is $C \rightarrow B \rightarrow A$
- Thus, $D(B, A)$

Bad news travels slowly

Elosztott Bellman-Ford algoritmus – *Végtelenig számolás problémája*

64

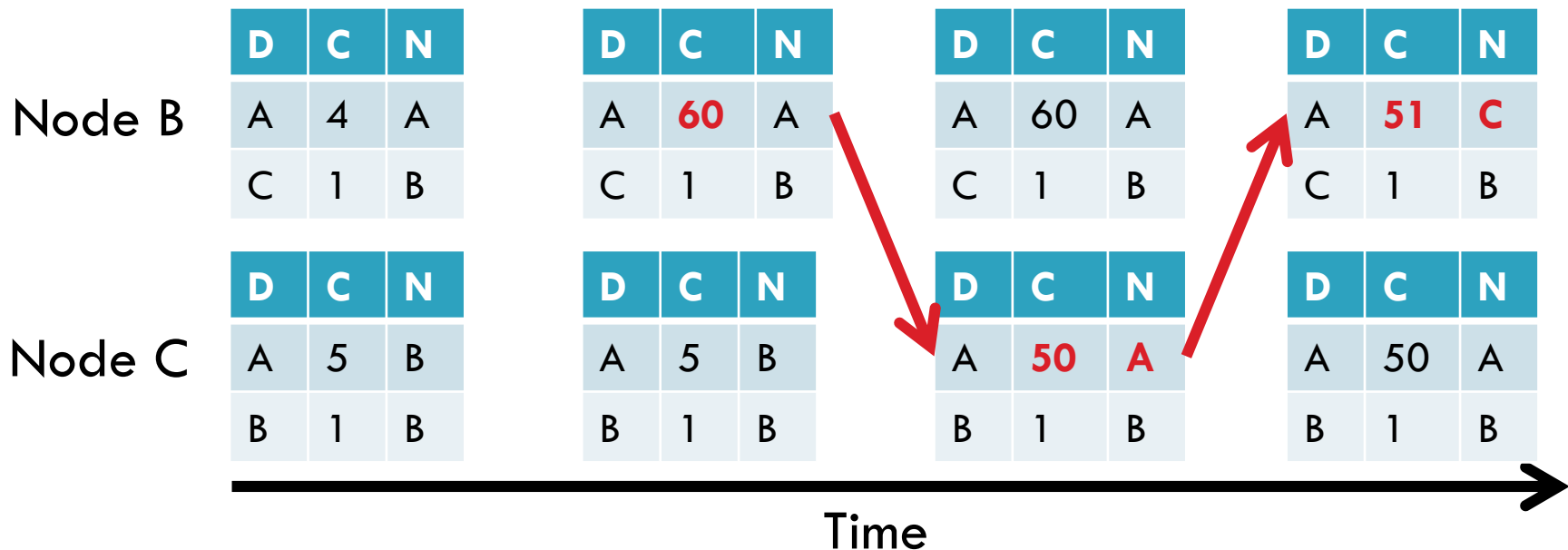
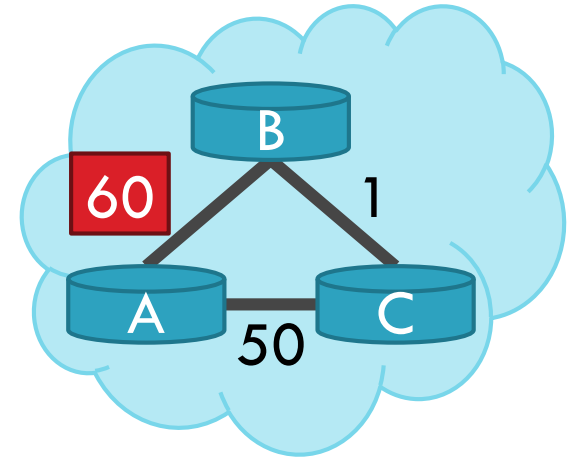
PROBLÉMA

- A „jó hír” gyorsan terjed.
- A „rossz hír” lassan terjed.
- Azaz ciklusok keletkezhetnek.
- Lehetséges megoldás:
 - ▣ **„split horizon with poisoned reverse”**: negatív információt küld vissza arról a szomszédjának, amit tőle „tanult”. (RFC 1058)

Split horizon with Poisoned Reverse

65

- Ha C B-n keresztül irányítja a forgalmat A állomáshoz
 - ▣ C állomás B-nek $D(C, A) = \infty$ távolságot küld
 - ▣ Azaz B állomás nem fog C-n keresztül irányítani az A-ba menő forgalmat

Köszönöm a figyelmet!